

RUTESPIRINEUS

Rutes
circulars

Patrimoni
històric

Famílies
i nens

L'ermita de la Posa i les fortificacions del Front del Pallars

Itinerari històric interessantíssim que ens descobreix l'entorn rural d'Isona i la Conca Dellà entre jaciments fossilitzats, búnquers, fortificacions i ermites.

Isona, Conca Dellà, Pallars Jussà, Lleida, Catalunya

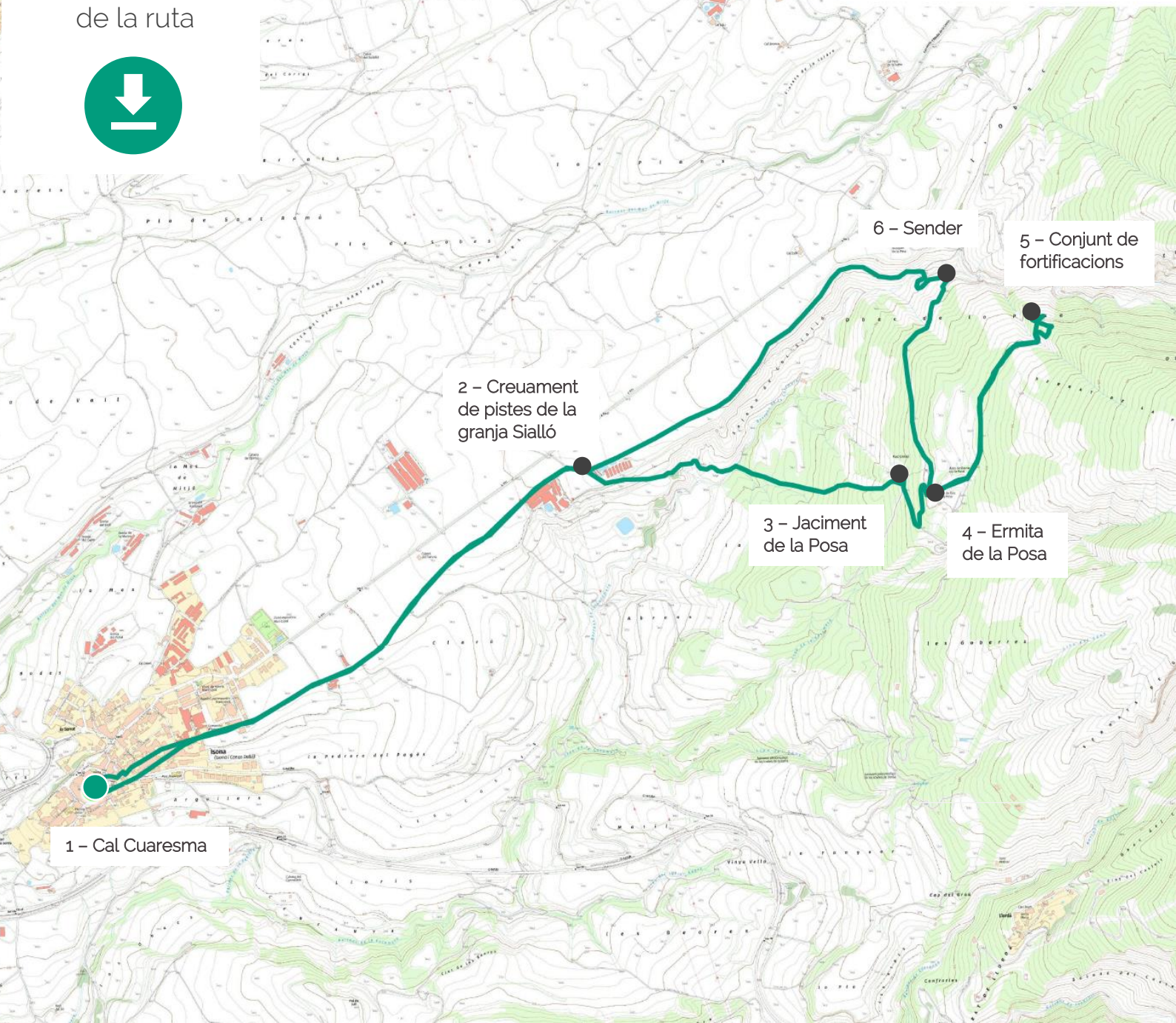
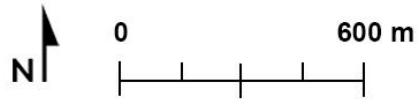
Dificultat		Baixa
Temps total efectiu		3:15 h
Distància total		9,8 km
Desnivell acumulat		+260 m / -260 m
Altitud mínima		655 m
Altitud màxima		870 m
Punt de sortida / arribada		Isona - Cal Cuaresma
Població més propera		Isona

Ruta apadrinada per Casa Rural Cal Cuaresma

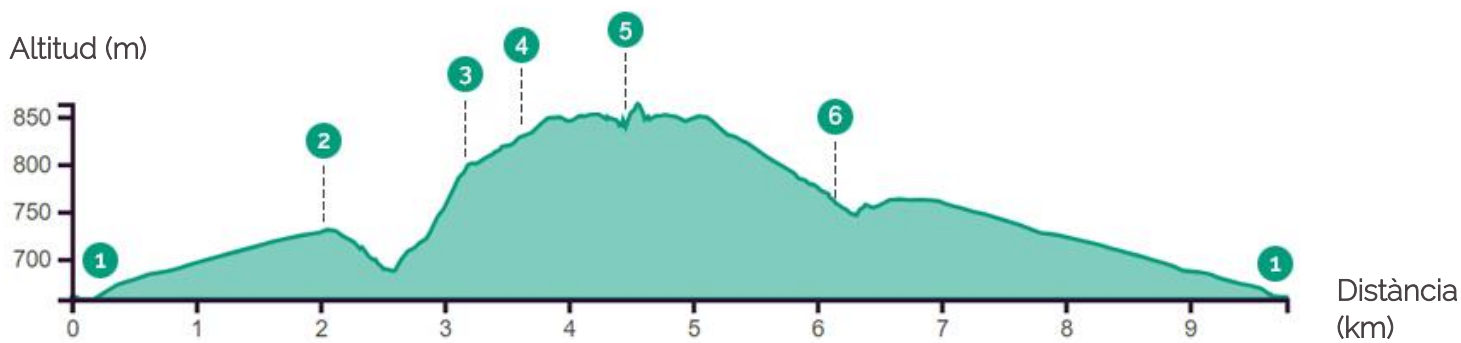
Plaça Bisbe Badia, 25, Isona - 649246231

Descarrega't el TRACK GPS

a la fitxa web de la ruta

Croquis de ruta derivat d'un retall de la base cartogràfica de Catalunya propietat de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC), utilitzada sota una llicència CC BY 4.0.

EL MILLOR D'AQUESTA RUTA

- ✓ Descobrir **búnquers i trinxeres** usats durant la Guerra Civil Espanyola.
- ✓ Visitar l'**ermita de la Posa**, espai tradicional de trobada pels habitants de la zona..
- ✓ Conèixer el **jaciment de la Posa**, amb fòssils de fa entre 72 i 70 milions d'anys d'antiguitat.

INTRODUCCIÓ

Ruta semicircular fàcil i planera que no arriba als 10 km de longitud i que ens permet descobrir alguns elements patrimonials - diferents estructures emprades durant els enfrontaments de la Guerra Civil Espanyola- que formen part del Memorial Democràtic i que ens expliquen una part del nostre passat recent. Durant l'itinerari, també visitem un espai declarat Bé Cultural d'Interès Nacional pel seu gran interès geològic i paleontològic i que s'integra dins del Parc Cretaci i el Geoparc Orígens. Tot plegat rodejats d'un entorn rural acollidor, amb camps de conreu, plantacions d'ametllers i boscos de roure i alzina. Una ruta molt entretinguda i variada!

La Conca Dellà és una vall molt estudiada i admirada pels geòlegs perquè els diversos espais i unitats que la conformen ens expliquen molt bé l'evolució geològica del nostre planeta Terra i molts dels fenòmens que el modelen, és un gran museu geològic a l'aire lliure. Precisament l'extensió i situació estratègica de la Conca Dellà van afavorir que fos un espai on es van produir importants batalles durant la Guerra Civil Espanyola emmarcades en els intensos combats del Front del Pallars. En aquesta zona rural del Prepirineu lleidatà, on sembla que no hagi de passar-hi res, s'hi amaguen moltes històries que han marcat qui som avui en dia!

MÉS INFORMACIÓ

Temps total efectiu (sense parades): 3:15 h en total: 0:40 h des de Cal Cuaresma fins al desviament on iniciem el tram circular, 0:25 h des d'aquest punt fins al jaciment de la Posa, 0:10 h fins a l'ermita de la Posa, 0:15 h des de l'ermita fins al conjunt de fortificacions, 0:30 h des de les fortificacions fins al punt on iniciem el tram de corriol i 1:15 h per tornar des d'aquest punt fins a Isona.

Època: Tot l'any.

Material: A l'estiu és recomanable portar força aigua i protecció pel sol.

Observacions: A l'estiu és recomanable evitar les hores de més insolació.

RECORREGUT

Comencem la ruta a **1 Cal Cuaresma (659 m - 0:00 h)**, al **nucli antic d'Isona**. La població, que ja apareix documentada en època romana com *Aeso*, encara conserva un tram de la muralla romana i té diverses excavacions arqueològiques d'aquest període. Actualment, el municipi està integrat per més d'una quinzena de nuclis (alguns d'ells deshabitats) que conformen un mosaic rural ideal per desconnectar de les grans ciutats i gaudir de tranquil·litat.

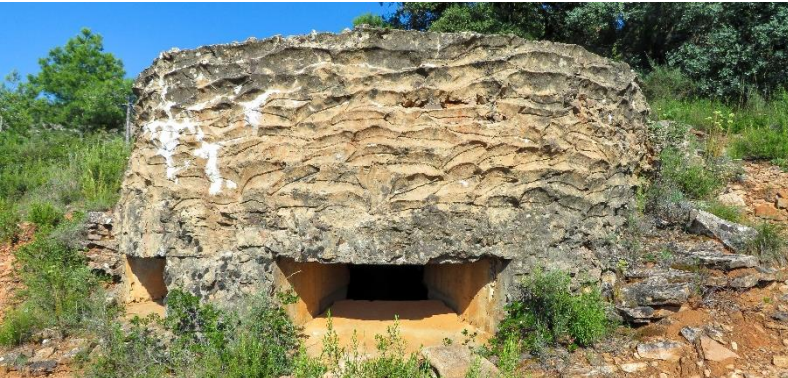
Situats a la **plaça del Bisbe Badia** anem a buscar l'avinguda de Lleida, que és un dels carrers principals d'accés al poble. Continuem pel carrer de Sant Sebastià i passem pel costat d'un dipòsit d'aigua, que identifiquem fàcilment per la seva gran torre i que abasteix d'aigua potable Isona des d'uns anys després d'acabar la Guerra Civil. El carrer de Sant Sebastià desemboca al **Camí de la Posa**, que nosaltres seguirem durant el primer sector de l'itinerari. Aquest primer tram el trobarem senyalitzat amb marques de pintura groga i alguns pals indicadors. Aviat s'acaben les cases i l'asfalt dona pas a una **pista de terra** que avança entre **ametllers i oliveres**. Si fem la ruta entre els mesos de febrer i març, quan floreixen els ametllers, podrem contemplar un magnífic espectacle de colors.

Després de passar pel costat de diverses granges, arribem al **2 creuament de pistes de la granja Sialló (730 m - 0:40 h)** on iniciem el **sector circular** de la ruta. Agafem el **camí de la dreta** (SE), que voreja la granja Sialló per la seva dreta i que, després d'una baixada, ens porta fins al **barranc de la Colomera**, que acostuma a estar sec. En aquest punt deixem la pista i **agafem un corriol** que puja a la nostra dreta, un **pal indicador** ens marca la direcció per anar a la Mare de Déu de la Posa i Llordà. El sender va guanyant alçada entre alzines i roures que ens fan ombra i són un fantàstic refugi natural pels ocells, segurament caminarem acompanyats del meravellós so dels seus cants. A mig camí trobem un **roure monumental** esplendorós i algun altre exemplar que ja ha estat aprofitat pels descomponedors i algun picot. A poc a poc, alguna clariana ens comença a mostrar el plaent entorn que ens envolta amb algun cim destacat com Sant Corneli. Seguint les fites arribem al **3 jaciment de la Posa (798 m - 1:05 h)**, que consta d'un estrat sorrenc fossilitzat que ha estat objecte de diverses interpretacions arqueològiques al llarg dels anys, la teoria més acceptada suggereix que té relació amb l'activitat alimentària de rajades cretàiques fa uns 72-70 milions d'anys. El gran interès geològic i paleontològic de la zona va fer que es declarés aquest espai com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN).

Després d'observar aquest espai tan interessant, desfem el camí fins a la **pista** i la seguim uns metres en direcció a Llordà / Castell de Llordà (S) fins al següent creuament, on trobem el primer vestigi de la Guerra Civil, les **restes d'un búnquer republicà** amb el sostre i la part frontal malmesos durant la postguerra per recuperar el ferro incrustat al formigó. Aquest espai patrimonial i algun més que trobarem durant la ruta, formen part dels **Espais de Memòria del Memorial Democràtic**, que ens parlen, en aquest cas, del **Front del Pallars**.

Ara sí, deixem de banda el camí que se'n va cap a Llordà i pugem uns metres fins a **4 l'ermita de la Posa (828 m - 1:15 h)**. Aquest edifici religiós, restaurat a mitjans del segle XX després de les destrosses que va patir durant la Guerra Civil, té una **àrea d'esbarjo** al seu costat i acull tres aplecs importants: el de Sant Sebastià, el primer dissabte després del 20 de gener, el de dilluns de Pasqua Florida i el de Sant Roc, el 16 d'agost. Des d'aquest punt, a més, es pot gaudir de **fantàstiques vistes de tota la conca**, que s'obra sota nostra, i les muntanyes que l'envolten. Un interessant panell del Memorial Democràtic ens ajuda a identificar moltes muntanyes i ens mostra les diferents posicions republicanes i franquistes durant la guerra.

Creuem l'esplanada en direcció E i enllacem amb un camí que després d'un curt tram de bosc ens porta fins a una zona que concentra un **5 conjunt de fortificacions (848 m - 1:30 h)** republicanes de la Guerra Civil Espanyola. Hi trobem una **trinxera** que es pot recórrer per dins pels típics passadissos en forma de ziga-zaga; una **cova**; **estructures d'avitallament** com un dipòsit d'aigua i un **búnquer** accessible al seu interior. La tècnica constructiva dels búnquers era la mateixa en tot el front republicà, una estructura mig enterrada de forma circular i d'una sola nau amb accés posterior, dues espitlleres i murs fets de formigó armat amb les empremtes dels sacs terrers que s'usaven com a encofrat. Aquests edificis sempre estaven ben ubicats, tot i que actualment no ho sembli perquè queden mig amagats pel creixement de plantes i arbres. En conjunt un espai que mereix ser visitat pel seu bon estat de conservació i la seva rellevància històrica.

Desfem el camí fins a l'**ermita de la Posa** i un cop allà, seguim un **tram de la carretera** d'accés a l'ermita. Abans d'1 km trobem un **6 corriol (772 m - 2:00 h)** que surt cap a l'**esquerra (O) senyalitzat amb un fita**. *Si volguéssim visitar un altre búnquer, podríem seguir per la carretera i poc abans d'arribar a la carretera L-511 trobaríem un panell explicatiu i, just davant, en un camp que pot estar sembrat, un altre búnquer amb la mateixa configuració que els anteriors.*

Agafem el corriol i baixem uns metres fins que creuem novament el **barranc de la Colomera**. Seguim per un caminet ben definit i, a poc a poc, se'ns va obrint el paisatge captivador de la Conca Dellà davant nostre. El sender desemboca en uns camps i es converteix en una **pista ampla** que ens condueix fins al **creuament de la granja Sialló** per on hem passat al principi de la ruta. Des d'aquest punt només ens cal desfer el camí per on hem vingut abans fins al nucli antic d'**Isona** i **1 Cal Cuaresma (659 m - 3:15 h)**.

NO ET PERDIS...

El Parc Cretaci Museu Conca Dellà, situat al centre de la població d'Isona, que ens parla dels darrers dinosaures que van habitar aquesta zona i la Terra.

COM ARRIBAR-HI EN COTXE

Podem arribar a la població d'**Isona** per la **carretera C-1412b** des de Tremp (O) o des d'Artesa de Segre (SE). També podem arribar a Isona des de l'Alt Urgell per la revirada carretera L-511. Comencem la ruta des del mateix nucli antic d'Isona.

SABIES QUE...

Durant la primavera de l'any 1938 es van produir diversos combats a la Conca de Tremp i la Conca Dellà en els quals l'exèrcit republicà va intentar frenar sense èxit l'avanç dels nacionals cap a l'interior de Catalunya? Búnquers, trinxeres i, fins i tot, un obús, que fa de campana a l'ermita de la Posa, son testimonis d'aquests fets que van marcar el segle XX.

Les rutes poden variar molt en funció de l'època de l'any, de la neu i de les condicions meteorològiques. La senyalització (marques, panells, balises) que podem trobar al llarg de la ruta també pot variar amb el temps. RUTES PIRINEUS no es responsabilitza de qualsevol mal ús de les seves guies i recomana que cadascú sigui responsable i prudent a la muntanya. Així mateix, us convidem a documentar-vos amb llibres i guies especialitzades per complementar la informació aquí descrita. Tots els temps són efectius i prenen un caràcter orientatiu, no s'han tingut en compte les parades per petites que siguin. Per qualsevol suggeriment, RUTES PIRINEUS us convida a enviar un correu a info@rutespirineus.cat

DESCOBREIX TOT EL QUE T'OFERIM!

Guies Web i PDF gratuïtes

Posem a la teva disposició guies web i PDF gratuïtes -rutes de senderisme i d'alta muntanya que et pots descarregar-, uns continguts de qualitat i fiables elaborats per professionals de la muntanya per tal que puguis descobrir els Pirineus al teu aire!

Sortides i excursions guiades

Disposem d'un calendari de sortides organitzades o et podem preparar una proposta personalitzada a mida. Crestes i ascensions, naturalesa, parcs naturals, travesses,... Amb Rutes Pirineus descobriràs tots els secrets del Pirineu de la mà dels millors guies de muntanya!

Rutes autoquiades

Et proposem diverses travesses que podràs fer al teu aire però sense preocupacions ni incerteses: t'entregarem un llibre de ruta, gestionarem la logística d'allotjaments, enllaços, pícnic o equipatges, i disposaràs d'un telèfon d'emergències en tot moment.

Establiments recomanats

Us recomanem els millors establiments que hi ha a prop de les rutes que us proposem a la web. Hotels, cases rurals, càmpings, restaurants, artesans, esports d'aventura,... tots revisats pel nostre equip perquè la teva experiència als Pirineus sigui inoblidable!